

PLANERINGS (re)PUBLIKEN

Om medborgardialogens effekter

Nazem Tahvilzadeh, KTH, Stockholm
nazemt@kth.se

Strategi för en stark demokrati

– främja, förankra, försvara

”**Genom** att delta i allmänna val och genom aktiviteter mellan valen såsom t.ex. demonstrationer, **medborgardialog**, namninsamlingar och direkta kontakter med politiker **kan** individen både **påverka samhället och förbättra sin egen livssituation.**”

/Regeringen, Demokratiministern

PROJEKT MEDBORGARDIALOG

Medborgardialoger

250 EXEMPEL FRÅN SVERIGE

”För oss är **god medborgardialog** mer än bara ett samtal mellan två personer. Vi menar att god medborgardialog **innebär att aktivt ta del av varandras synpunkter och perspektiv** på en fråga med respekt för var och ens åsikter i samtalet”

God medborgardialog bör därför **motverka politisk exkludering** av olika grupper och aktivt verka för allas lika rätt till delaktighet och inflytande. För oss innebär god medborgardialog att involvera människor tidigt i en betydelsefull process som syftar till att **ge resultat för det lokala samhällets utveckling.**

- *Sveriges kommuner och landsting*

En dialog som går utöver samråd enligt PBL

Foto: Jean-Baptiste Béranger

Om kommunen tar initiativ till en medborgardialog långt innan alla ställningstaganden är gjorda, kan medborgarnas kunskap, erfarenheter och behov ligga till grund för och väsentligt förbättra beslutsunderlaget.

Detta gäller framför allt översiktsplanen. När det gäller en detaljplan så är alltid vissa avgöranden gjorda när initiativ tas till planen.

Vägledning om medborgardialog
vid fysisk planering

Vi har kartlagt ca 100 dialogprocesser och nära 700 dialogaktiviteter i 12 kommuner 2000-2015

Genomförande

Under 2011 genomfördes sammanlagt 28 samtal/workshops i kommunens olika delar. Stor vikt har lagts vid att nå personer som inte redan finns med i kommunens nätverk. Det har också varit viktigt att få en bra fördelning av deltagarna i kön, ålder och bostadsdel.

Gruppernas storlek har varierat. På vissa av kommunens dialogforum deltog över 30 personer, och i vissa samtal var vi endast fem personer. Sammanlagt deltog 368 personer.

I december 2011 genomfördes en avslutningsworkshop på Botkyrka konsthall. Till den bjöds alla som deltagit i samtalen (och lämnat sina mailadresser) in. Relevanta politiker och tjänstemän i kommunen deltog också.

Samtal med följande grupper har genomförts i de olika kommundelarna:

Tumba:

- ★ Samtal Språkcafé biblioteket
- ★ Samtal ungdomar, Björkhaga skola
- ★ Samtal på Botkyrka Konsthall
- ★ Tumba dialogforum

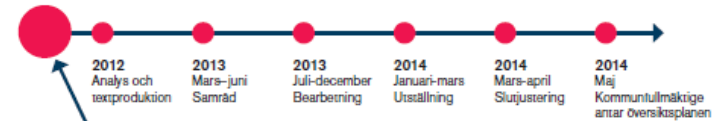
Fittja:

- ★ Samtal Turkiska föreningen
- ★ Samtal öppna förskolan
- ★ Samtal ungdomar, Fittja bibliotek
- ★ Fittja dialogforum

Vad är en översiktsplan?

Alla kommuner ska ha en översiktsplan som omfattar hela kommunen. Den utgår man ifrån när kommunen gör mer detaljerade planer och tar ställning till bygglov. I översiktsplanen ger kommunen riktlinjer för hur marken och vattnet ska användas för att skapa en lämplig och hållbar utveckling i Botkyrka. Planen visar också hur kommunen vill bevara eller utveckla den redan bebyggda miljön. Det tar lång tid att ta fram en ny översiktsplan eftersom det är så många frågor att ta ställning till.

Den här processplanen visar hur vi arbetade fram översiktsplanen:

Citat från medborgardialoger finns med i översiktsplanen och redovisas på det här sättet.

Samtal om framtiden

"Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan ska ske i en bred demokratisk process". Det har politikerna i Botkyrka slagit fast.

2011 genomförde vi en spännande medborgardialog som vi kallade för Samtal om framtiden. Denna inledande dialog är mer än det som formellt krävs av medborgarinflytande i översiktsplanprocessen. Sammanlagt 350 Botkyrkabor satt ned, ritade på kartor och diskuterade framtidsstrågor och utmaningar. Många som var med hade aldrig tidigare deltagit i motsvarande möten med kommunen. Samtalen var lärorika och inspirerande och gav oss ett mycket rikt underlag.

Vi tror att utgångspunkten för samtalen var bra, nämligen att tidigt och ganska förutsättningslöst diskutera framtidsstrågor. I vanliga fall handlar ofta våra dialoger om att reagera på tårdiga förslag. En sammanställning av samtalen finns på vår webb. I planen finns många toton och citat som är hämtade från denna dialog.

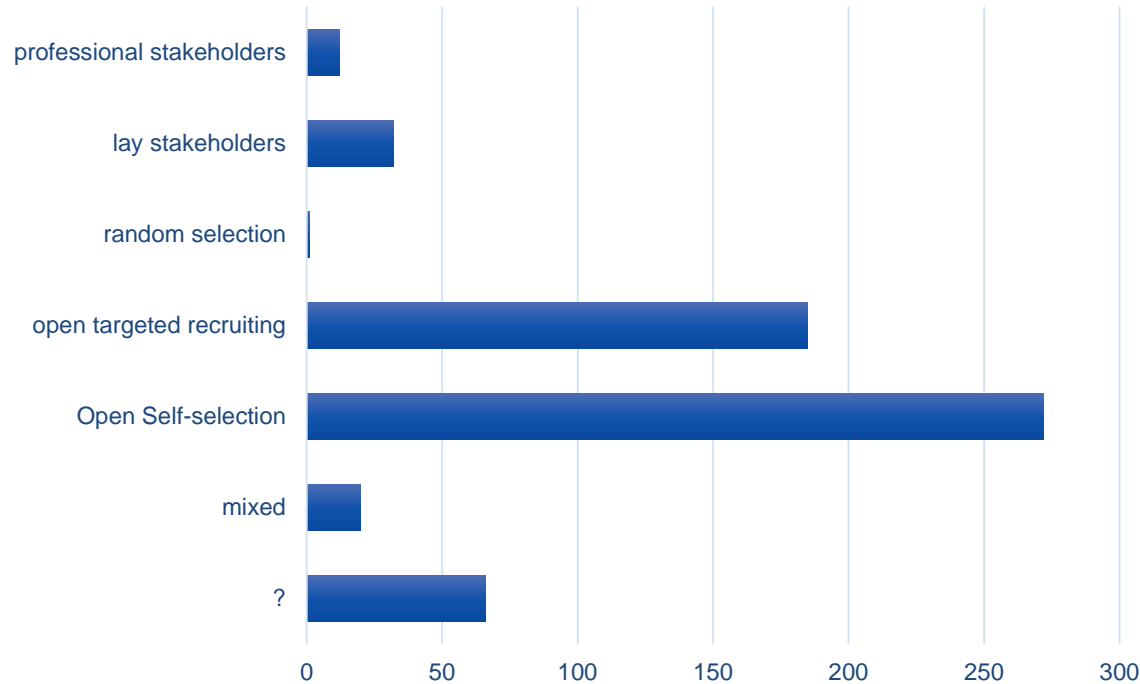
De sista fem sex åren har det blivit mycket bättre. Jag har allt T-bana, bussar allt. Där man promenerar på kvällarna, belysningen bli bättre i hela Botkyrka. Teknologin utvecklas hela tiden.

Hur väljs deltagarna i dialogen?

Hur väljs deltagarna ut?

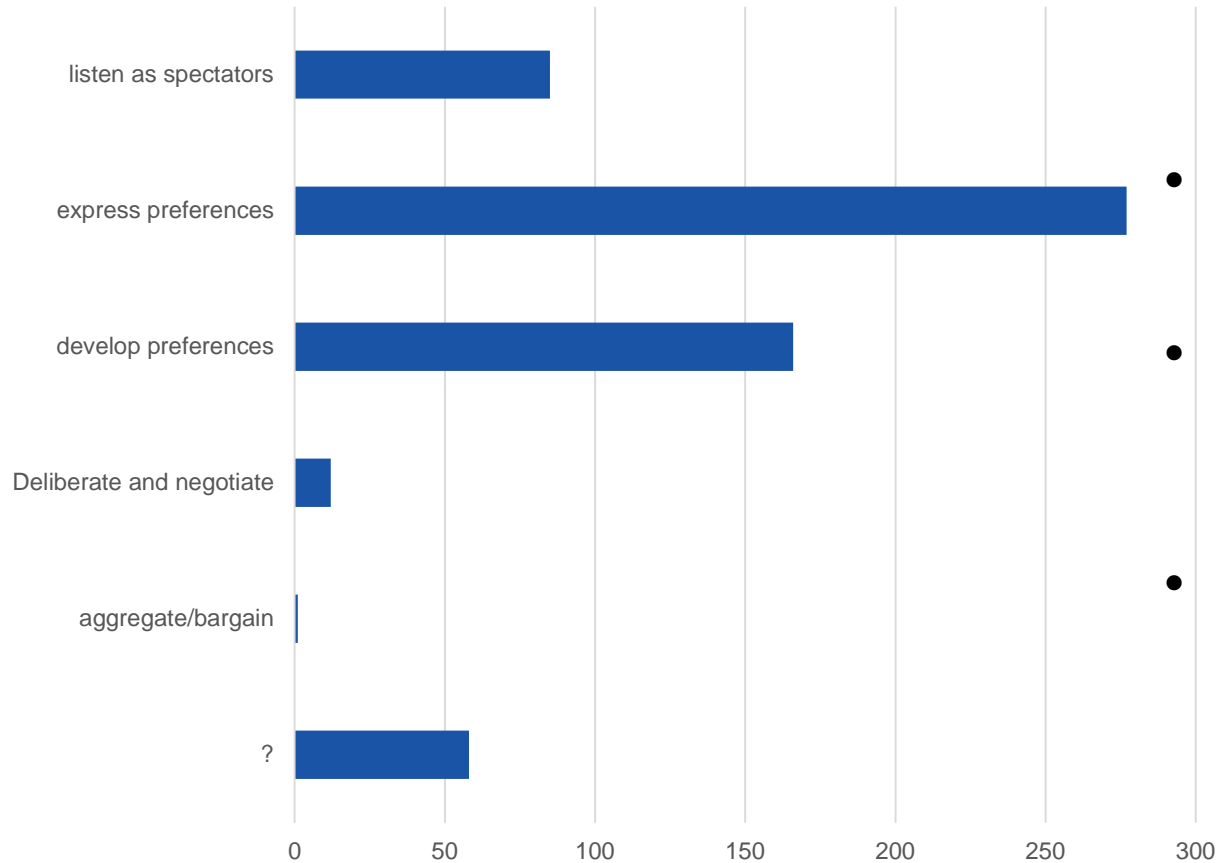
Mer
inklusive

- Dialogen är nästan aldrig representativa för befolkningen.
- Dialogens utförare väljer deltagare.
- Medborgare kan på eget initiativ välja att delta, men inte alltid.

Hur sker kommunikationen på mötet?

Hur kommunicerar deltagarna?

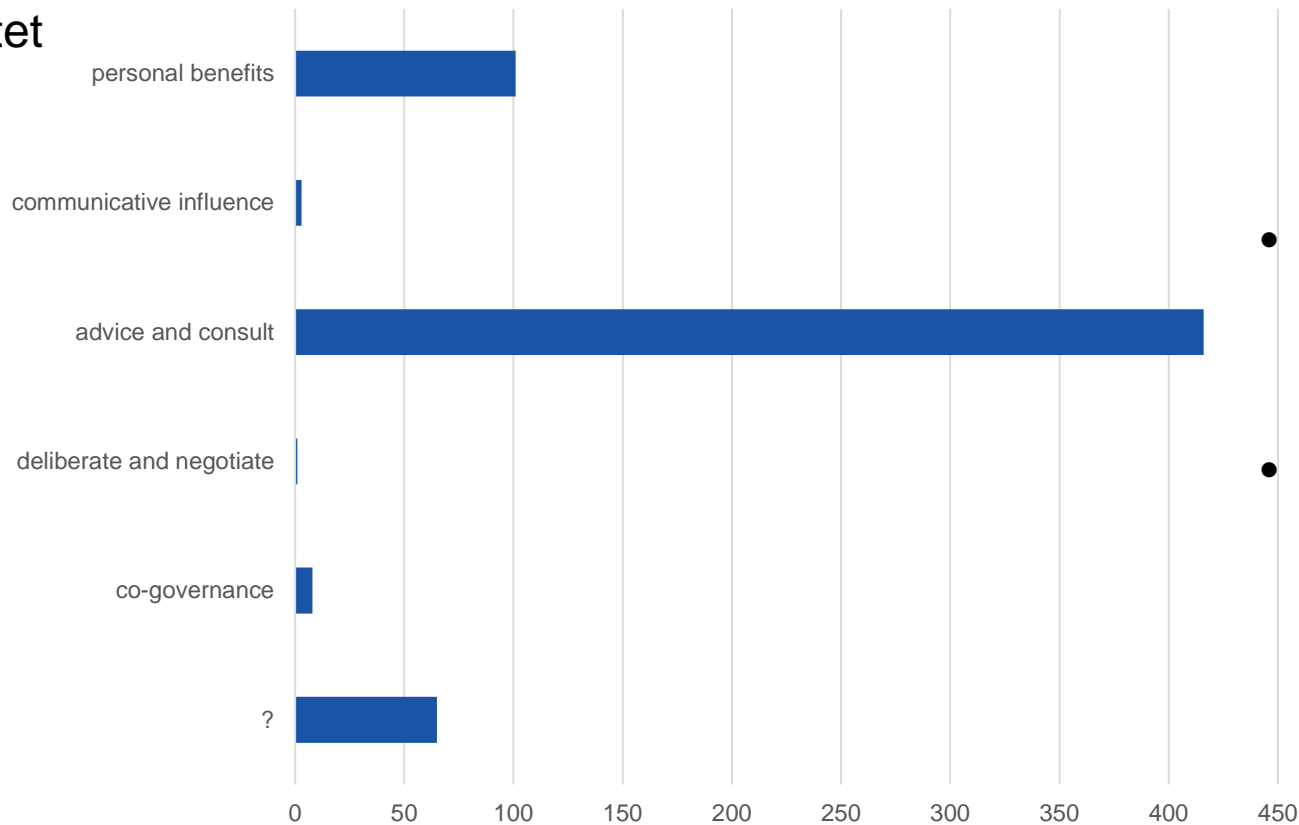
- Medborgardialoger handlar sällan om dialog utan om preferenshantering
- Möten möjliggör utrymme för diskussion, ibland.
- Resultaten är oftast sammanställningar av deltagares åsikter
- Sammanställningar speglar inte vad medborgare resonerat sig fram till tillsammans utan någon annans tolkningar

Mer intensiv

Koppling mellan process och policy?

Connection between process and policy

- Dialoger har en otydlig plats i beslutssystemet eftersom de oftast är rådgivande
- Oklart vilka råd och hur de påverkar planeringsbeslut
- Ad-hoc förvaltning: koppling till beslut beror på situationen

Vem vinner på planerings(re)publiken?

- Samtal om stadens framtid pågår i många offentligheter (publiker): medier, politiska debatter, medborgares egna nätverk, förvaltningens arbetsmöten osv.
- Medborgardialoger förvaltas av offentliga myndigheter. Planeringen ger medborgare en röst och representerar den vidare i politiska processer.
- Deltagarna i medborgardialoger har mycket sällan kontroll över hur deras preferenser hanteras vidare.
- För att förstå hur medborgardialogen förvaltas i politiken behövs analyser av planeringens förutsättningar och prioriteringar i växande städer.
- Om syftet med planeringen är tillväxt och vinstackumulation för fastighetsägare snarare än omfördelning av resurser och jämlikhet är det svårt att se att medborgardialoger kan stärka planeringens legitimitet, effektivitet och rättvisa.